

Zitting 1965-1966 – 8400

Wijziging van het Wetboek van Strafrecht en het Wetboek van Strafvordering in verband met het tot stand brengen van een gemeenschappelijke Benelux-regeling inzake de bestraffing van meinedige verklaringen afgelegd voor internationale gerechten

BIJLAGE I

VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 4

**RAADGEVENDE INTERPARLEMENTAIRE
BENELUXRAAD**

ONTWERP VAN EENVORMIGE REGELING

betreffende de strafbaarstelling van de valse getuigenis voor de Internationale Gerechten

6 juli 1962

PREAMBULE

Het Comité van Ministers heeft de eer dit ontwerp — opgesteld door de Belgisch-Nederlands-Luxemburgse commissie voor de eenmaking van het recht — aan de Raadgevende Interparlementaire Beneluxraad ter fine van advies voor te leggen.

TOELICHTING

De steeds grotere onderlinge afhankelijkheid van de staten heeft geleid tot het ontstaan van verschillende vormen van internationale en supranationale organisaties en met name ook tot het oprichten van internationale gerechten.

Evenals nationale gerechten moeten deze internationale gerechten hun beslissingen gronden op bewijsmiddelen zoals verklaringen van getuigen en deskundigen.

Deze bewijsmiddelen zijn slechts doelmatig indien men verzekerd kan zijn van de oprechtheid van de verklaringen, die door getuigen, deskundigen en tolken worden afgelegd. Daartoe is het noodzakelijk, dat valse verklaringen voor die internationale gerechten afgelegd, strafbaar zijn volgens de nationale wet van de staten, die de rechtsmacht van die gerechten erkennen.

Zo bevat artikel 28 van het statuut van het hof van de Gemeenschap voor Kolen en Staal hieromtrent de volgende bepaling:

„Wanneer wordt bewezen dat een getuige of een deskundige feiten, waarover hij heeft getuigd of is gehoord door het hof, heeft verborgen of onjuist weergegeven, is het hof bevoegd deze tekortkoming ter kennis te brengen van de minister van justitie van de staat, waarvan de getuige of deskundige onderdaan is, teneinde op hem de strafmaatregelen te doen toepassen, welke de nationale wet voor dat geval bepaalt.”

In de strafwetboeken van België en Luxemburg wordt bij de strafbaarstelling van valse verklaringen van getuigen, deskundigen en tolken onderscheiden of het feit is gepleegd in burgerlijke zaken of in strafzaken. In strafzaken wordt wederom een onderscheiding gemaakt al naar gelang het een „crime”, „délit” of „contravention” betreft.

De bepalingen uit die wetgevingen zijn zodanige geredigeerd, dat het niet mogelijk is hen op alle zaken, die tot de competentie van internationale gerechten behoren, toe te passen.

Deze internationale gerechten kunnen immers zowel over administratieve als over burgerlijke en strafrechterlijke gelegenheden een uitspraak moeten geven. Bovendien zou de bestraffing van valse verklaringen van getuigen, deskundigen en tolken in het laatste geval op bezwaren kunnen stuiten in verband met de moeilijkheid om te bepalen of men zich

op het terrein van een „crime”, „délit” of „contravention” bevindt.

De Nederlandse wetgeving bevat een algemene bepaling (art. 207), die valse getuigenverklaringen strafbaar stelt in elk geval, waarin een wettelijk voorschrift een verklaring onder ede vordert.

Door deze bepaling wordt de valse getuigenverklaring door een Nederlander voor het K.S.G.-Hof in Luxemburg afgelegd echter nog niet strafbaar gesteld. De Nederlandse strafwetgeving is immers in het algemeen niet toepasselijk op feiten, die in het buitenland gepleegd zijn, wanneer die feiten niet strafbaar gesteld zijn door de wet van het land, waar zij werden bedreven.

Dit probleem is aan de Benelux Studiecommissie tot eenmaking van het recht voorgelegd teneinde te onderzoeken, welke wijzigingen in de drie wetgevingen zouden moeten worden aangebracht om de bestraffing van valse verklaringen van getuigen, deskundigen en tolken voor internationale gerechten te verzekeren.

De commissie heeft allereerst overwogen of dit doel zou kunnen worden bereikt door een eenmaking van de nationale wetgevingen op het stuk van het valse getuigenis in het algemeen. Deze weg kon echter niet worden gevolgd in verband met diepgaande verschillen, welke er bestaan tussen de Nederlandse wetgeving enerzijds en de wetgevingen van België en Luxemburg anderzijds.

Gezien het belang, dat de eenmaking van het recht met betrekking tot dit onderwerp vertegenwoordigt en gezien de eigen aard van strafbare feiten begaan voor internationale gerechten, is de commissie van oordeel dat de aanvaarding van een gemeenschappelijke tekst door de drie landen de voorkeur verdient boven een naast elkaar staande aanpassing van de nationale wetgevingen op dit punt.

De tekst, die door de commissie wordt voorgesteld, houdt de strafbaarstelling in van elke valse verklaring, die onder ede of onder een voor de eed in de plaats tredende belofte of bevestiging voor een internationaal gerecht wordt afgelegd, voor zover die verklaring op die wijze moet worden afgelegd krachtens een internationale overeenkomst, waarbij de staat, waartoe het gerecht dat van de zaak moet kennis nemen behoort, partij is.

De tekst is ontleend aan het Nederlandse systeem, dat de strafbaarstelling van valse getuigenverklaringen beperkt tot de gevallen, waarin die verklaringen onder ede zijn afgelegd, en het afleggen van de eed door een wettelijk voorschrift wordt gevorderd.

In de voorgestelde bepaling is deze laatste voorwaarde vervuld wanneer het afleggen van de eed plaats vindt krachtens een internationale overeenkomst, die kracht van wet heeft verkregen.

De door de commissie voorgestelde tekst volgt de bepaling van het Nederlandse wetboek ook in zoverre, dat hij eveneens strafbaar stelt valse verklaringen, die zijn afgelegd onder een belofte of bevestiging, die voor de eed in de plaats treedt.

De tekst is verder niet alleen toepasselijk op valse verklaringen van getuigen, doch ook op valse verklaringen afgelegd door deskundigen en tolken.

Verder verdient nog vermelding, dat een valse verklaring, afgelegd, onder ede of onder een voor de eed in de plaats tredende belofte of bevestiging, steeds strafbaar is wanneer die verklaring krachtens een internationale overeenkomst in die vorm moest worden afgelegd.

De tweede alinea van de gemeenschappelijke tekst voorziet dat vervolging van het in de eerste alinea vermelde strafbare feit niet kan plaats vinden dan op klachte van het internationaal gerecht voor hetwelk de valse verklaring werd afgelegd.

De commissie is van oordeel, dat een strafbare valse verklaring slechts dan aanleiding dient te geven tot een gerechtelijke vervolging, wanneer een dergelijke vervolging door de internationale rechter, voor wie de valse verklaring werd afgelegd, wordt verzocht; slechts het internationale gerecht kan immers beoordelen of er aanleiding bestaat aangifte te doen. Daarom is het niet aangewezen de benadeelde partij de mogelijkheid te geven zelf een vervolging uit te lokken.

De commissie heeft zich nog afgevraagd of er aanleiding zou bestaan aparte bepalingen op te stellen met betrekking tot de strafbaarstelling van de deelneming aan een strafbaar feit

als omschreven in de eerste alinea van de gemeenschappelijke tekst.

De wetgevingen van België en Luxemburg bevatten speciale bepalingen aangaande de „verleiding” van getuigen, deskundigen en tolken.

In Nederland zijn in dat geval bij gebrek aan een overeenkomstige bepaling alleen de algemene bepalingen betreffende de deelneming van toepassing.

De commissie heeft het echter niet wenselijk geoordeeld om de wetgevingen op dit punt een te maken.

TEKST

Hij die in de gevallen, waarin door of krachtens een internationale overeenkomst, waarbij . . . partij is, een verklaring onder ede of onder een daarvoor in de plaats tredende bevestiging of belofte wordt gevorderd, opzettelijk een valse verklaring in die vorm aflegt, wordt gestraft met . . .

Geen vervolging vindt plaats dan op een tot . . . gerichte klacht van de internationale rechter voor wie de valse verklaring werd afgelegd.